УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

Датум

ИЗВЕШТАЈ О ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ, КАНДИДАТА И МЕНТОРА ЗА ИЗРАДУ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ

1. Датум и орган који је именовао комисију: Наставно-научно веће Филолошког факултета Универзитета у Београду, 24. јануара 2018. године

Одлуком од 24. јануара 2018. на седници Научно-наставног већа Филолошког факултета Универзитета у Београду образована је комисија за оцену подобности докторанта мср Василисе Шљивар и теме докторске дисертације под називом "**Языковая картина мира в прозе Владимира Казакова**" (превод: Језичка слика света у прози Владимира Казакова).

2. Састав комисије са назнаком имена и презимена сваког члана, звања, назива уже научне области за коју је изабран у звање, назива факултета, установе у којој је члан комисије запослен:

1. др Корнелија Ичин, редовни професор Филолошког факултета Универзитета у Београду, научна област: русистика, 2009.

2. др Олга Бурењина, професор Института славистике Универзитета у Цириху, научна област: русистика, 2005.

3. др Петар Бојанић, научни саветник Института за филозофију и друштвену теорију Универзитета у Бограду, научна област: филозофија, 2013.

II БИОГРАФИЈА КАНДИДАТА

Мср Василиса Шљивар рођена је 7. јула 1991. у Книну. У Београду је завршила основну школу и гимназију. Студије на Катедри за славистику (руски језик и књижевност) Филолошког факултета у Београду завршила је 2013. године. Мастер рад под називом *Ф. М. Достојевски и Борис Акуњин* одбранила је на Филолошком факултету у Београду 2014. године.

Од 2014. године мср Василиса Шљивар запослена је на Катедри за српског и руског језика и књижевности Филолошког факултета Универзитета у Бањалуци у звању асистента.

Интересовање за научноистраживачки рад мср Василиса Шљивар испољава кроз писање и објављивање студија о руској књижевности у српској и страној научној периодици, али и учешћем на научним скуповима посвећеним руској књижевности и култури.

III БИБЛИОГРАФИЈА КАНДИДАТА

<u>Студије</u>:

1. Заметки о цикле Марины Цветаевой «Стихи к Чехии» // Libri magistri. Магнитогорск, 2015. С. 61–66.
2. Фјодор Михајлович Достојевски и Борис Акуњин: Теорија или теоријица? // Славистика. Београд, 2015. С. 457–461.
3. Читая теоретические работы Малевича и Хармса // Славистика. Београд, 2016. С. 515–520.
4. Н. В. Гоголь и В. А. Старевич: экранизация повести «Ночь перед Рождеством» // Гоголь и славянский мир. Москва, 2017, С. 200–205.
5. Интертекстуални дијалог у Сорокиновом роману Мећава // Зборник Матице српске за славистику, 91. Београд, 2017. С. 135–144. (ERIH PLUS, ESCI)
6. Встреча с собой. Заметки о «Моих встречах с Владимиром Казаковым» // Slavica Tergestina, 18. Trieste, 2017. С. 256–279. (ERIH PLUS)

Прикази:

1. «Русская развлекательная культура Серебряного века (1908–1918)». Сост. Н. Я. Букс, Е. Н. Пенская; отв. ред. Е. Я. Курганов; Нац. исслед. ун-т Высшая школа экономики. – М.: Изд. дом Высшей школы экономики, 2017. – 463., *Зборник Матице српске за славистику,* 93, 2018 (прихваћен за штампу).

Учешће на конференцијама:

1. LIII Скуп слависта (2014), рад: "Фјодор Михајлович Достојевски и Борис Акуњин: Теорија или теоријица?".
2. LIV Скуп слависта (2015), рад: "Читая теоретические работы Малевича и Хармса".
3. Гоголь и славянский мир (2016), рад: "Н. В. Гоголь и В. А. Старевич: экранизация повести *Ночь перед Рождеством*".
4. XIII Славистични четения “Мултикултурализъм и многоезичие” (2016), рад: "Приповетка *Мећава* Вл. Сорокина".
5. Революция и искусство 1917-2017 (2017), рад: "Владимир Казаков -- преемник авангарда".

IV ОЦЕНА ДА ЈЕ КАНДИДАТ ПОДОБАН ДА РАДИ ДИСЕРТАЦИЈУ

Увидом у биографију и библиографију кандидата, комисија сматра да кандидат мср Василиса Шљивар испуњава све услове за израду докторске дисертације.

V ОЦЕНА ПОДОБНОСТИ ПРЕДЛОЖЕНОГ МЕНТОРА
НАПОМЕНА:

За ментора је предложена др Корнелија Ичин, редовни професор Филолошког факултета у Београду, Катедра за славистику.

Библиографија ментора са најмање 5 јединица релевантних за област из које се ради докторска дисертација.

1. *Авангардный взрыв: 22 статьи о русском авангарде,* Санкт-Петербург 2016, 384 стр.
2. (AHCI) "Молитва" – последнее действие героя в творчестве Даниила Хармса, *Russian Literature,* LX – III/IV, 2006, стр. 347–358.
3. (AHCI) Вопрос фактуры: Взорваль Крученых, *Russian Literature,* LXV–I, 2009, стр. 281–294.
4. (AHCI) Теория относительности в восприятии Александра Введенского, *Вопросы философии*, 1, 2011, стр. 106–115.

5. (AHCI) "Бескрылый Эрос" поэзии А. Введенского, *Новое литературное обозрение*, 108, Москва 2011, стр. 233–248.
6. (AHCI) Супрематические размышления Малевича о предметном мире, *Вопросы философии*, 10, 2011, стр. 48–56.
7. (ERIH) Assimilation = Slavery: The City of Truth by Lev Lunts, *Wiener Slawistischer Almanach*, 68, 2011, стр. 137–147.
8. (AHCI) *Инженер в производственном процессе: «Высокое напряжение» А. Платонова, «*Russian Literature», № LXXIII/I-II, 2013, 101-114.
9. (ERIH) Нулевая форма разума: Крученых и Малевич, *Slavic Almanac*, 2014, стр. 114–122.
10. (AHCI) Воскрешением против братоубийства: Василий Чекрыгин, *Вопросы философии,* 4, 2016, стр. 103–112.

Комисија сматра да др Корнелија Ичин монографијом и студијама о руској авангардној књижевности и књижевности апсурда испуњава све услове за ментора ове докторске дисертације за област руска књижевност.

VI ОЦЕНА ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ:

ОЦЕНА:

1. **формулације назива тезе (наслова)**

Комисија закључује да је радни назив тезе „Языковая картина мира в прозе Владимира Казакова“ (превод: Језилка слика света у прози Владимира Казакова) прикладан и да добро репрезентује суштину предложене теме истраживања.

2. **предмета (проблема) истраживања**

Предмет овог научног истраживања је прозно стваралаштво неправедно заборављеног Владимира Васиљевича Казакова (1938–1988). Владимир Казаков је московски писац и песник, чије богато стваралаштво готово уопште није било присутно у руској књижевности ни за његова живота. Овакве околности условљене су, са једне стране, чињеницом да аутор није припадао ниједном од литерарних кругова свога времена, одржавајући контакте са свега неколико савременика, и тиме бирајући својеврсну изолацију. Са друге стране, поетика апсурда, којој стваралаштво Казакова у целини припада, није се уклапала у строго логичке, узрочно-последичне, недвосмислене оквире владајућег соцреализма, те стога не чуди што је у Совјетској Русији штампан незнатан број његових дела.

Ипак, Казаков је неколико својих књига, захваљујући личним везама и преводиоцу Петеру Урбану, објавио у иностранству, прво у преводу на немачки језик, а затим, услед интересовања емиграције, у оригиналу: „Моји сусрети са Владимиром Казаковим“ (Минхен, 1972), „Случајни војник“ (Келн, Минхен, 1978), „Грешка живих“ (Келн, 1976), „Живот прозе“ (Минхен, 1982), „Од главе до звезда“ (Минхен, 1982). Такође је познат податак да су у периоду након 1974. године често пуштали управо његове драме на немачком радију, а деведесетих година прошлог века драме Казакова су игране и у бројним немачким позориштима у Берлину, Хамбургу, Франкфурту. Важно је истаћи да је књига „Живот прозе“ у преводу Александра Бадњаревића објављена и на српском језику 1991. године, у Новом Саду, што је испраћено чланком у књижевним новинама „Поља“.

У Русији се објављивање дела Владимира Васиљевича интензивира 1995. године,

захваљујући издавачкој кући „Гилеја“, која је тада штампала тротомник на чијим су страницама дати роман „Грешка живих“, поезија и драме аутора. Затим је уследило објављивање до тада неиздатих дела, цртежа и колажа аутора у сарадњи са удовицом Ирином Казаковом, код које се чува архив писца: „Непозната дела Владимира Казакова“ (2003), „Мадлон“ (2012), „Непознати стихови“ (2014).

Ове публикације су резултирале спорадичном појавом неколиких текстова, рецензија, научних чланака о стваралаштву Казакова. И премда је његово име несумњиво изведено из таме заборава, оно и даље остаје на маргинама науке о књижевности. Отуда неопходност да стваралаштво Владимира Казакова (у конкретном случају прозно) буде предмет исцрпне научне студије, која би уједно допринела да овај писац зузме место које му припада у руској књижевности, а самим тим ревалоризовала руску књижевност у целини.

Књиге Владимира Казакова представљају спој лирских, прозних и драмских текстова, чији је избор најчешће хронолошке природе, и који сведочи у прилог претпоставци да је стваралаштво овог аутора један непрекидан дијалог са самим собом који порађа својеврсну слику света саткану од речи и ћутања. Предмет истраживања дисертације ће се ограничити на прозне текстове Казакова које, осим под већ поменутим, проналазимо и под следећим насловима: „Рај који не зараста“, „Наставак ваздуха“, „У част времена“, „Надземље“, „Дневник коцкара“.

3. Библиографија прелиминарних истраживања

Кандидат је приложио библиографију од 50-ак библиографских јединица релевантних за истраживање.

ИЗВОРИ

1. Казаков В. В. (1972) *Мои встречи с Владимиром Казаковым*, Мюнхен: Ханзер.
2. Казаков В. В. (1978) *Случайный воин*, Мюнхен.
3. Казаков В. В. (1982) *Жизнь прозы*, Мюнхен.
4. Казаков В. В. (1995) *Ошибка живых*, Москва: Гилея.
5. Казаков В. В. (2003) *Неизданные произведения*, Москва: Гилея.
6. Казаков В. В. (2012) *Мадлон*, Москва: Гилея.

ЛИТЕРАТУРА

1. Эпштейн М. (2015) *Ирония Идеала*, Москва: Новое литературное обозрение.
2. Якубинский Л. П. (1986) *Избранные работы: Язык и его функционирование. О диалогической речи*, Москва.
3. Хајдегер, Мартин. *Мишљење и певање*, Београд: Нолит, 1982.
4. Бахтин М.М. (2002) *Проблемы поэтики Достоевского*, Москва: Русские словари, Языки славянской культуры.
5. Бибихин В. В. (2015) *Мир. Язык философии*, Санкт-Петербург: Азбука.
6. Буренина О. Д. (2015) *Символистский абсурд и его традиции в русской литературе и культуре первой половины XX века*, Санкт-Петербург: Алетейя.
7. Буренина О. Д. (2004) *Абсурд и вокруг: Сборник статей*, Москва: Языки славянской культуры.
8. Красильникова Е. Г. (2001) *Постмодернистские романы Владимира Казакова*, Москва: Прометей.
9. Константинова С. Л. (2010) *Быть веселым, не теряя отчаяния. Игровые стратегии прозы Владимира Казакова*, Псков: Псков ГУ.

10. Лейдерман Н.Л. и Липовецкий М.Н. (2003) *Современная русская литература: 1950–1990-е годы.пособие для студ. высш. учеб. заведений: в 2 Т, Т 1-й*, Москва: Издательский центр Академия.
11. Жаккар Ф. (1991) Даниил Хармс и конец русского авангарда (интернет источник: http://www.d-harms.ru/library/daniil-harms-i-konec-russkogo-avangarda.html)
    a. (8 сентбря 2017 г.)
12. Ямпольский М. (1998) *Беспамятство как исток (Читая Хармса)*, Москва: Новое литературное обозрение.
13. Скоропанова И. С. (2001) *Русская постмодернистская литература*, Москва: Флинта. Наука.
14. Хайдеггер М. *Гельдерлин и сущность поэзии*, Интернет-источник: http://ec-dejavu.ru/p/Poetry.html (5.12.2016).
15. Рикер П. (2004) *Сопство као други*, Београд: Јасен.
16. Адорно Т. (2011) *Негативная диалектика*, Москва: Академический проект.
17. Шестов Л. И. (2016) *Достоевский и Ницше. Апофеоз беспочвенности*, СПб: Азбука, Азбука-Аттикус.
18. Ками А. (2008) *Есеји*, Београд: Паидеиа.
19. Друскин Я.С. (1999) *Дневники*, СПб: Академический проект.
20. Друскин Я. С. (2004) *Лестница Иакова. Эссе, трактаты, письма*, СПб.: Академический проект.
21. Кобринский А. А. (2000) *Поэтика «ОБЭРИУ» в контексте русского литературного авангарда*, Москва.
22. Кобринский А. А. (2007) *О Хармсе и не только: статьи о русской литературе XX века*, СПб.: СПГУТД.
23. Кобринский А. А. (2005) *Столетие Даниила Хармса : материалы международной научной конференции, посвящённой 100-летию со дня рождения Даниила Хармса* / науч. редактор А. Кобринский. — СПб.
24. Токарев Д. (2002) *Курс на худшее: Абсурд как категория текста у Даниила Хармса и Сэмюэля Беккета*, Москва: НЛО.
25. Ичин К. (2016) *Авангардный взрыв: 22 статьи о русском авангарде*, Санкт-Петербург: Издательство Европейского университета в Санкт-Петербурге.
26. Ичин К. (2006) *Хармс-авангард : материалы международной научной конференции «Даниил Хармс: авангард в действии и в отмирании. К 100-летию со дня рождения поэта»*, Белград : Изд-во филологического факультета Белградского университета.
27. Ичин К. (2014) *Радикальная критика разума: гибрид у А. Введенского* // Гибридные формы в славянских культурах, Москва, стр. 239–253.
28. Ичин К. (2014) *Нулевая форма разума: Крученых и Малевич*, Slavic Almanac, стр. 114–122.
29. Ичин К. (2014) *Футура, фактура и фрактура руског футуризма*, Поетика, 7–9, стр. 3–49.
30. Ичин К. (2016) *Космогонический ужас в творчестве А. Введенского* // От авангарда до соц-арта: культура советского времени, Белград, стр. 84-97.
31. Ичин К. (2017) *Событие у обэриутов*, Slavica Tergestina, 17.
32. Маяковский, В. В. *Полн. собр. соч.: в 12 т.* М., 1939–1949. — 1939. — Т. 1 / ред., коммент. Н. Харджиева
33. Хлебников, В. (1940) *Неизданные произведения. Поэмы и стихи. Проза* / ред. и коммент. Н. Харджиева, Т. Грица; переплёт и фронтиспис В. Татлина. Москва.
34. Введенский А. (1993) *Полное собрание произведений: В 2-х т.* // Сост. и автор

предисловия М. Б. Мейлах, Москва: Гилея.
35. Липавский Л. (2005) *Исследование ужаса* / Редактор-составитель, автор примечаний и послесловия В. Н. Сажин / Художественное оформление А.Бондаренко. — Изд-во «Ad Marginem».
36. Флоренский П. А. (1999) *Обратная перспектива*, Соч в 4-х тт. — Т.3(1). — М.: Мысль.
37. Иванов Вяч. (1971–1987) Собрание сочинений в 6 тт. Т. 1-4, Брюссель, Foyer oriental chretien.
38. Булгаков С. (2009) Философия хозяйства, Москва: Институт русской цивилизации.

4. циљеви истраживања

Циљеви

Циљ рада је да се кроз свеобухватну анализу језичког света Владимра Казакова истражи прозно стваралаштво овог уникалног неистраженог писца. Проза изједначена са животом; проза као рај који никада не зацељује настаје у непрекидном дијалогу аутора са самим собом, посредством кога кроз језик, речима аутор гради свој особени свет на граници између рационалног и ирационалног. Циљ датог рада јесте управо покушај да се на што је могуће објективнији начин представи свет овог теурга, да се размотре закони и начела на којима се тај свет заснива, коначна питања која кроз устаљене теме и мотиве аутор поставља и одговори које нуди.

Поред тога, рад ће се бавити односом ауторовог иманентног света привида, сенки, предмета који оживљавају према ауторовом рационалном свету смештеном у тачно одређеном историјском тренутку. Рад треба да покаже прозно стваралаштво Казакова и у односу према руској књижевној традицији, односно, према учитељима, како их је сам аутор називао (у првом реду, према стваралаштву Н.В. Гогоља, Ф.М. Достојевског, футуриста: А. Кручоних, В. Хлебњикова, В.В. Мајаковског, обериута: Д.И. Хармса и А.В. Веденског).

Циљ рада је такође да истражи, прикаже и покуша да објасни експеримент који Казаков остварује на неколико нивоа: на плану структуре (књиге чине текстуални фрагменти који се заснивају на дијалошком принципу и који се граде према постмодернистичком поступку колажа уз уметање аутобиографских пасажа документарног типа), жанра (најчешће је реч о хибридним жанровима које аутор преузима од претходника и даље развија у оквиру своје поетике), јунака, језика (текстови су лишени смисла, узрочно-последичних веза и заснивају се на бројним померањима у духу поетике футуриста и обериута).

Рад треба да представи и развој Казаковљевог хладног света сталних претњи, развој тема и мотива од првих ка последњим текстовима.

Хипотезе

1. В. В. Казаков је наследник руске авангардне мисли и један од најзначајних представника поетике апсурда у руској и светској књижевности друге половине XX века.
2. У основи прозног стваралаштва Казакова су експеримент на различитим нивоима и дијалошки принцип.
3. Аутобиографски екскурси су неизоставна компонента текстова Казакова.
4. Особености текста, понављање тема, мотива, јунака, ситуација из текста у текст даје могућност да се проза Казакова чита као један непрекидни дијалог аутора са

својом Другошћу.

5. Казаков посредством језика у хајдегеровском кључу сведочи о граничном постојању.
6. Демијуршки принцип као покушај ескапизма и истовремено превазилажења тишине света и тишине у себи.
7. Језичка слика света као сизифовска побуна у вечности.
8. Стварање као покушај самоспознаје.
9. Казаков се користи постмодернистичким поступком деконструкције, интертекстом, стварајући сопствени хаосмос на основу претекста претходника (у првом реду, Ф.М. Достојевског).

5. очекивани резултати

Резултат рада представљао би заокружено свеобухватно аналитичко истраживање прозног наслеђа Владимира Казакова и одређивање места овог руског писца у потоњем развоју постмодернистичке књижевности. Истражоивање би дало јасну слику развоја књижевносг света Владимира Казакова, који се одвијао између апсурдне литературе обериута (Хармса, Веденског, Олејникова) и религиозне литерауре (Библија, руска религиозна филозофска мисао).

6. план рада

Рад би се састојао од следећих поглавља:

Увод.
Језик.
Простор.
Време.
Закључак.
Библиографија.

У уводном поглављу би била представљена личност В.В. Казакова, његов живот и делатност, који су од великог значаја за разумевање књижевног текста, те бисмо се користили биографским методом. Било би речи о публикацији дела самог аутора, али и о неколицини до сада објављених текстова о самом аутору. Затим, ово поглавље би садржало и приказ епохе у којој је Казаков живео и стварао из угла историје, историје уметности и књижевности, уз помоћ историјског метода, као покушај да се да ближи увид у време, место и околности које су изнедриле таквог аутора.

Централни део рада садржао би три поглавља: Језик, Простор и Време, која би била посвећена подробној књижевној анализи прозних текстова. У овом делу бисмо се, поред поменутих, у највећој мери користили књижевно-аналитичким методом уз неизоставни интертекстуални приступ уметничком тексту. Прозу бисмо такође разматрали и са философског аспекта. Прозна дела неће бити анализирана понаособ, већ тематски и мотивски. Ова поглавља покушаће да представе све особености Казаковљеве поетике, бавећи се временом и местом настанка дела, поетиком наслова, хронотопом, јунацима, структуром, композицијом, основним принципима и поступцима на којима се заснива уметнички свет Казакова (дијалошки принцип, театрализација, карневализација, бутафорија, антропоморфизација, итд.), темама (живота, смрти, историје, човека, постојања, побуне, ћутања, разговора, удвајања, отуђености, усамљености, постојања на

граници, ишчезавања, одражавања, итд.), главним мотивима (огледала, прозора, зида, сата, куле, моста, реке, корака, шетње, ваздуха, звезда, ноћи, итд.). Посебан пододељак био би посвећен питањима жанра. Језички експеримент бисмо представили у засебном поглављу, користећи се при раду на тексту и филолошким достигнућима руске формалистичке и семиотичке московско-тартуске школе. Централни део рада би дао приказ Казакова као наследника руске авангарде, који наставља њен развој у нешто другачијем руху, остајући при идеји стварања новог света, али не зарад промене већ постојећег, зарад револуције спољашње, већ зарад својеврсног ескапизма од постојећег, зарад самоспознаје и револуције духа.

Закључак би, на основу истраживања изнетог у централном делу рада, дао објективну оцену вредности прозног текста В.В. Казакова. Ово поглавље представљало би и покушај да се одреде место и улога аутора у развоју руске књижевне мисли.

У крајњем поглављу под називом Библиографија био би дат детаљан списак релевантних текстова о теми.

Рад би био написан на руском језику.

7. методе истраживања

У основи истраживања биће семиотички, херменеутички и феноменолошки метод који подразумева проучавање и анализирање знаковних система језика, времена и простора прозног света Владимира Казакова, а такође тајнописа који се скрива у овом херметичном, аутохтоном опусу писца. Стога ће у раду бити коришћена књижевнотеоријска и лингвистичка достигнућа страних истраживача који су проучавали руску и европску авангардну књижевност и књижевност апсурда, као и филозофски списи о филозофији језика.

VII ЗАКЉУЧАК СА ОБРАЗЛОЖЕНОМ ОЦЕНОМ О ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ И КАНДИДАТА:

На основу замисли мср Василисе Шљивар да у дисертацији „**Языковая картина мира в прозе Владимира Казакова**“ (превод: Језичка слика света у прози Владимира Казакова) проучи неистражено прозно наслеђе руског писца, које је остало ван пажње истарживача (али не и преводилаца), стиче се утисак да аутор добро разуме значај и неопходност представљања светској научној јавности једног од највећих писаца апсурда, који је служио као карика која повезује свет обериута 1920-их и руског постмодернизма.

Како је дисертација мср Василисе Шљивар замишљена као комплетна језичко-филозофска анализа прозне заоставштине Владимира Казакова, она ће нам пружити увид како у стваралачку лабораторију руског писца, тако и његов однос према руској књижевној традицији, пре свега руској авангарди 1910-1920-их година.

НАПОМЕНА:

На основу наведених података о кандидату, Комисија констатује да је **мср Василиса Шљивар** подобна за израду докторске дисертације под називом „**Языковая картина мира в прозе Владимира Казакова**“ (превод: Језичка слика света у прози Владимира Казакова).

На основу постављених циљева и очекиваних резултата, Комисија констатује да је предложена тема подобна за израду докторске дисертације у области руска књижевност.

На основу наведених података о предложеном ментору, Комисија констатује да је др Корнелија Ичин подобна за ментора предложене докторске дисертације.

На основу изнетог, Комисија предлаже Наставно-научном већу Филолошког факултета Универзитета у Београду да донесе позитивне оцене о подобности кандидата **мср Василисе Шљивар**

и предложене теме докторске дисертације

„**Языковая картина мира в прозе Владимира Казакова**“ (превод: Језичка слика света у прози Владимира Казакова)

а да се за ментора именује др Корнелију Ичин, редовног професора Филолошког факултета у Београду.

ПОТПИСИ ЧЛАНОВА
КОМИСИЈЕ

1. др Корнелија Ичин, редовни професор
Филолошког факултета Универзитета у Београду

2. др Олга Бурењина, професор
Института за славистику Универзитета у Цириху

3. др Петар Бојанић, научни саветник
Института за филозофију и друштвену теорију
Универзитета у Београду